

Wprowadzenie

Kolejny, trzydziesty czwarty tom „Studiów Politologicznych” poświęcony jest problematyce bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, która jeszcze nie gościła na łamach tego periodyku. Od niedawna stanowi ona integralną część nowej dyscypliny naukowej – nauk o bezpieczeństwie. Nie świadczy to jednak, że jej dorobek jest skromny. W dzisiejszych czasach tempo rozwoju nauki jest ogromne, wynikające ze zmieniającego się świata i potrzeb praktyki. Współczesny świat nie jest pozbawiony odczuwanych i realnych zagrożeń, których genezy należy upatrywać w napięciach politycznych, ekonomicznych, nacjonalizmie, antagonizmach etnicznych czy religijnych. Sprzeczność i zróżnicowanie interesów generują niebezpieczeństwa o wielorakim charakterze: od konfliktów zbrojnych i zamachów terrorystycznych do przestępczości pospolitej i zorganizowanej, ekscesów chuligańskich, infekowania systemów informatycznych czy korupcji. Oprócz niebezpieczeństw wywoływanych postawą i działalnością człowieka, niebagatelnego znaczenia dla bezpieczeństwa nabierają też kataklizmy naturalne. Proces globalizacji powoduje, że również zagrożenia o charakterze międzynarodowym szybko stają się realnym niebezpieczeństwem destabilizującym bezpieczeństwo krajowe bądź lokalne. W związku z tym wyspecjalizowane instytucje państwowe powinny być przygotowane, aby zapobiegać tego rodzaju zagrożeniom, a w razie ich zaistnienia – podjąć działania prewencyjne i represyjne. Jedną z podstawowych potrzeb ludzkich jest poczucie bezpieczeństwa osobistego, dlatego też pierwotną funkcją administracji państwowej była funkcja reglamentacyjno-policyjna. Już w początkach istnienia instytucji państwa można odnaleźć pierwowzory współczesnej administracji, zajmującej się ochroną porządku i ładu publicznego. Służby porządkowe przeszły długą drogę ewolucji – od podmiotów o bardzo szerokim zakresie działania do bardzo wyspecjalizowanych. Współczesne państwa dysponują rozbudowaną administracją publiczną, która w dużej części wykonuje zadania z zakresu ochrony porządku i bezpieczeństwa obywateli, ale również chroni obowiązujący porządek prawny i konstytucyjny oraz zabezpiecza przed zagrożeniami zewnętrznymi. Dyskusja na

temat państwa i jego roli dotyczyła przede wszystkim tej funkcji, czyli zapewnienia bezpieczeństwa. Już w starożytnej Grecji można odnaleźć początki teoretycznej refleksji o państwie, przede wszystkim w *Polityku* Platona i *Polityce* Arystotelesa. Wykształciły się wówczas zręby teorii ustroju państwowego. Bezpieczeństwo zarówno w wymiarze krajowym, jak i międzynarodowym stało obszarem zainteresowań instytucji państwowych oraz organizacji i struktur międzynarodowych. Jest również przedmiotem zintensyfikowanych badań naukowych, konferencji i sympozjów. Co jest najistotniejszym wynikiem tej refleksji, to coraz bogatszy dorobek myślowy w postaci publikacji naukowych. Bezpieczeństwo stało się też istotną ofertą edukacyjną na poziomie wyższym. Aktualnie na około 90 uczelniach kształcą się studenci na kierunkach: bezpieczeństwo wewnętrzne, bezpieczeństwo narodowe i inżynieria bezpieczeństwa. Na tych uczelniach powstają struktury organizacyjne (wydziały, katedry, zakłady), w których instytucjonalnie „polem wiedzy” jest problematyka bezpieczeństwa.

Oddany do rąk czytelników tom „Studiów Politologicznych” jest wyrazem aktywności naukowej przedstawicieli dwóch środowisk badawczych: Uniwersytetu Warszawskiego i Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. Ośrodek naukowo-dydaktyczny w Szczytnie posiada ogromny dorobek badawczy w obszarze bezpieczeństwa i porządku publicznego. Od wielu lat prowadzono tam badania oraz publikowano w miejscowym wydawnictwie i periodykach naukowych wyniki z prac badawczych związanych przede wszystkim z różnymi aspektami problematyki policyjnej. Są to opracowania o dużej wartości poznawczej, a niekiedy pionierskie, szkoda że w niewystarczającym stopniu upowszechnione w środowisku naukowym. Z kolei w Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego od kilku lat tworzy się grupa młodych naukowców w Zakładzie Nauk o Bezpieczeństwie podejmujących szerokie spektrum tematów związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym państwa. Współpraca naukowa i edukacyjna tych dwóch środowisk może przynieść naprawdę interesujące rezultaty. Jej uzupełnieniem jest artykuł przedstawiciela Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, który podejmuje zagadnienie leżące na pograniczu prawa karnego procesowego i bezpieczeństwa wewnętrznego.

Autorzy publikujący na łamach trzydziestego czwartego tomu „Studiów Politologicznych” koncentrują się wokół tematyki z zakresu teorii bezpieczeństwa, walki z różnymi formami przestępczości, zagrożenia terroryzmem oraz koncepcji modeli bezpieczeństwa wewnętrznego państwa. Mając świadomość interdyscyplinarnego charakteru i istoty nauk

o bezpieczeństwie, autorzy artykułów reprezentujący różne dyscypliny naukowe prezentują różnorodne, ale zarazem interesujące poznawczo podejścia metodologiczne do badanej problematyki.

Andrzej Misiuk